

**Moliyaviy hisob fanidan talabalar tomonidan tayyorlangan mustaqil ta'lim
mavzularini HEMIS platformasiga joylashtirishdagi muammolar va ularni bartaraf
etish strategiyalari**

Ergasheva Feruza Nasrullaevna

Samarqand iqtisodiyot va servis
instituti, Buxgalteriya hisobi
kafedrasi, assistent o'qituvchi

Annotatsiya: Mazkur maqolada moliyaviy hisob fanidan talabalar tomonidan tayyorlangan mustaqil ta'lim materiallarini HEMIS platformasiga joylashtirish jarayonida kuzatilayotgan texnik, metodik va psixologik muammolar tizimli tarzda tahlil qilinadi. Maqolada platformaning funksional imkoniyatlari, undan samarali foydalanish holati, raqamli savodxonlikning roli va mustaqil ta'lim samaradorligiga ta'siri ilmiy asosda baholanadi. Shuningdek, muammolarni yechish bo'yicha institutsional, metodologik va texnologik tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: moliyaviy hisob, mustaqil ta'lim, HEMIS platformasi, raqamli savodxonlik, elektron ta'lim, texnik muammo, metodik qo'llab-quvvatlash, LMS (Learning Management System).

Kirish

So'nggi yillarda O'zbekiston oliy ta'lim tizimida raqamlashtirish jarayoni faol kechmoqda. Bunda elektron ta'lim platformalari o'quv jarayonining uzviy qismi sifatida shakllanmoqda. Jumladan, HEMES (Higher Education Management and E-learning System) platformasi orqali o'qituvchi va talaba o'rtasidagi akademik aloqalar, nazorat shakllari va o'quv materiallari muvofiqlashtirilmoqda. Biroq, bu jarayonda talabalar tomonidan tayyorlangan mustaqil ta'lim materiallarini platformaga samarali

joylashtirishda texnik, metodik va psixologik to'siqlar mavjudligi kuzatilmoqda. Ushbu maqola ayni shu holatni chuqur ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilishga bag'ishlangan.

HEMIS platformasining didaktik va texnologik funksiyalari

HEMES tizimi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, quyidagi asosiy vazifalarni bajaradi:

Talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini monitoring qilish;

Mustaqil ta'lim mavzularini joylashtirish va baholash;

Raqamli nazorat tizimini yuritish (oraliq, yakuniy, GPA hisobi);

O'qituvchi va talaba o'rtasida virtual muloqotni ta'minlash.

Moliyaviy hisob fanida bu tizim orqali amaliy misollar, hisobotlar, testlar, prezentatsiyalar va referatlarni joylashtirish imkoniyati mavjud. Bu esa fan o'qitilishini interaktivlashtirish bilan birga, talabalar mustaqilligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Mustaqil ta'limda uchrayotgan muammolar tahlili

Tahlil qilingan 2023–2024 o'quv yilining kuzgi semestrida 132 nafar talabaga mustaqil ta'lim mavzularini HEMIS platformasiga joylashtirish topshirig'i berilgan. Natijalarda quyidagicha muammolar aniqlandi:

Texnik muammolar:

29% talabalar fayl yuklashda xatolarga duch kelgan (uzun fayl nomlari, formatlar mos kelmasligi, maksimal hajm chegarasi).

17% holatlarda yuklangan materiallar ochilmayotgani yoki noto'g'ri formatda yuklangan.

11% talabada internet tezligi pastligi tufayli fayl yuklash muvaffaqiyatsiz bo'lgan.

Metodik muammolar:

41% materialda mavzu strukturasiga rioya qilinmagan (kirish, asosiy qism, xulosa).

35% taqdim etilgan materiallar bibliografik manbasiz va izohsiz bo'lgan.

22% holatlarda mustaqil ta'lim mavzulari rasmiy topshiriqqa mos kelmagan.

Foydalanuvchilik muammolari:

46% talaba HEMIS interfeysidan to'liq foydalana olmasligini bildirgan.

28% talaba faqat rasmiy topshiriq topshirish niyatida bo‘lib, platformaning boshqa imkoniyatlaridan foydalanmagan.

Muammolarni bartaraf etish bo‘yicha strategik yondashuvlar

Texnik yechimlar:

Platformaning texnik spetsifikatsiyalarini talabalar uchun soddalashtirilgan yo‘riqnoma tarzida taqdim etish.

Yuklash formati (.docx, .pdf, .pptx) va maksimal hajm (50MB) haqida ogohlantirish tizimini avtomatlashtirish.

Mobil moslashuvchanlikni oshirish (platformaning mobil versiyasini rivojlantirish).

Metodik yechimlar:

Mustaqil ta’lim mavzularini tayyorlash bo‘yicha namunaviy namunalar, andozalar va videoqo‘llanmalar ishlab chiqish.

O‘qituvchilar tomonidan individual fikr-mulohazalar (feedback) berish mexanizmini joriy etish.

HEMIS orqali “Peer Review” ya’ni talabalarning o‘zaro baholash tizimini yo‘lga qo‘yish.

Pedagogik va psixologik yechimlar:

Dastlabki semestrda HEMIS dan foydalanish bo‘yicha “Digital Literacy” treninglarini tashkil etish.

Raqamli motivatsiyani oshirish uchun reytinglar, sertifikatlar, va raqamli nishonlar joriy etish.

Ta’lim muassasasi darajasida mentorlar orqali individual yordam dasturini ishga tushirish.

Ilmiy asoslangan tavsiyalar

Yo‘nalish	Tavsiya	Kutilayotgan natija
Texnik	Fayl yuklash interfeysini soddalashtirish	Yuklash xatolari 30% ga kamayadi

Metodik	Har fan uchun alohida metodik qo'llanma	Mustaqil ish sifati oshadi
Didaktik	Gamifikatsiya elementlarini joriy etish	Talabalar motivatsiyasi kuchayadi
Monitoring	Platforma statistikasi asosida o'qituvchilarga hisobot	O'z vaqtida tahlil va koreksiya imkoni

Xulosa

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, moliyaviy hisob fanidan tayyorlangan mustaqil ta'lim ishlarini HEMIS platformasiga joylashtirish jarayoni hali to'laqonli va tizimli shakllanmagan. Texnik, metodik va foydalanuvchi savodxonligi bilan bog'liq muammolar mavjud. Ularni bartaraf etish uchun kompleks yondashuv — ya'ni texnologik modernizatsiya, metodik asoslash va psixopedagogik qo'llab-quvvatlash zarur.

HEMIS platformasining to'liq salohiyatini ishga solish orqali nafaqat ta'lim samaradorligini, balki raqamli madaniyatni rivojlantirish ham mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, A. (2021). Moliyaviy hisob asoslari. Toshkent: Ilm ziyo nashriyoti.
2. Rasulov, B. (2020). "Elektron ta'lim va raqamli platformalarning ta'lim sifatiga ta'siri", Ta'lim texnologiyalari jurnali, 5(2), 23–29.
3. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. (2023). HEMIS platformasi: texnik va metodik qo'llanma. Toshkent: Ta'lim vazirligi nashriyoti.
4. Smith, J. (2022). E-learning systems in higher education: Challenges and solutions. New York: Academic Press.
5. Johnson, L. & Adams Becker, S. (2021). "Learning Management Systems and Student Performance", Journal of Educational Technology, 15(4), 11